

I. FELADATSOR

Az I. feladatsorban húsz kérdés szerepel. Minden kérdés után 5 választ tüntettünk fel, melyeket A, B, C, D, illetve E betűkkel jelöltünk.

Írjuk a **VÁLASZLAPRA** (a borítólap 4. oldalán található) a feladat sorszáma mellé azt a betűt, amely az adott kérdésre a megfelelő választ jelöli!

1. *Legfeljebb hány elektron lehet egy atomban az n főkvantumszámú héjon?*

- A) n
- B) $n-1$
- C) $2n-1$
- D) $2n^2$
- E) n^2

2. *Melyik az a molekula, melynek atomjai nincsenek egy síkban?*

- A) HCN
- B) PCl_3
- C) C_2H_2
- D) SO_3
- E) C_4H_6 (butadién)

3. *Melyik kémiai részecske NEM tetraéder alakú?*

- A) A xenon-tetrafluorid-molekula.
- B) A szén-tetraklorid-molekula.
- C) Az ammónium-ion.
- D) A szulfátion.
- E) A foszfátion.

4. *Melyik molekulában van a legkisebb HXH kötésszög?*

- A) ammónia
- B) metán
- C) etén
- D) CH_2O
- E) kénhidrogén

5. A felírt reakciók közül melyik nevezhető diszproporciónak?

- A) $\text{N}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{NO}$.
- B) $2 \text{NO} + \text{O}_2 = 2 \text{NO}_2$.
- C) $2 \text{NO}_2 = \text{N}_2\text{O}_4$.
- D) $2 \text{NO}_2 + 2 \text{OH}^- = \text{NO}_2^- + \text{NO}_3^-$.
- E) $\text{NO}_2^- + \text{H}_3\text{O}^+ = \text{HNO}_2 + \text{H}_2\text{O}$.

6. A felsorolt anyagok közül hány olyan van, amelynek a vízben való oldhatósága a hőmérséklet emelésével nő?

oxigén, ammónia, szén-dioxid, hidrogén-klorid

- A) Egy sem.
- B) Egy.
- C) Kettő.
- D) Három.
- E) Négy.

7. Hogyan lehet a $\text{H}_2 + \text{I}_2 \rightleftharpoons 2 \text{HI}$ exoterm reakció egyensúlyát jobbra eltolni?

- A) A nyomás és a hőmérséklet növelésével.
- B) A nyomás csökkentésével és a hőmérséklet növelésével
- C) Csak a nyomás növelésével.
- D) Csak a hőmérséklet növelésével.
- E) Csak a hőmérséklet csökkentésével.

8. A megfagyasztott hidrogén kristályrácsában milyen kötések vannak?

- A) Csak kovalens kötések.
- B) Csak hidrogénkötések.
- C) Kovalens kötések és hidrogénkötések.
- D) Kovalens és diszperziós kötések
- E) Hidrogénkötések és diszperziós kötések

9. Mi a helyes sorrend a molekulát alkotó atomok növekvő száma szerint?

- A) Ózon, fehér foszfor, fluor, rombos kén
- B) Fluor, fehér foszfor, rombos kén, ózon
- C) Fluor, ózon, fehér foszfor, rombos kén
- D) Fluor, fehér foszfor, ózon, rombos kén
- E) Fluor, ózon, rombos kén, fehér foszfor

10. Melyik anyagot kell légmentesen elzárni, mert különben túl gyorsan elreagálna?

- A) NH_4NO_3
- B) Mg
- C) $\text{CuSO}_4 \cdot 5 \text{H}_2\text{O}$
- D) SiO_2
- E) CaH_2

11. Egy oldat 0,02 mol KBr-ot és 0,02 mol KI-ot tartalmaz. Az oldatba 0,01 mol klórgázt vezetünk.

A reakció után milyen anyagokat tartalmaz az oldat és milyen mennyiségben?

- A) 0,01 mol KCl-ot, 0,02 mol KI-ot és 0,01 mol Br_2 -ot.
- B) 0,01 mol KCl-ot, 0,02 mol KBr-ot és 0,01 mol I_2 -ot.
- C) 0,02 mol KCl-ot, 0,01 mol KI-ot, 0,01 mol KBr-ot, 0,005 mol Br_2 -ot és 0,005 mol I_2 -ot.
- D) 0,02 mol KCl-ot, 0,02 mol KI-ot és 0,01 mol Br_2 -ot.
- E) 0,02 mol KCl-ot, 0,02 mol KBr-ot és 0,01 mol I_2 -ot.

12. Melyik az az anyag, melyre hideg vizet öntve nem tapasztalható gázfejlődés?

- A) K
- B) Al_4C_3
- C) Mg
- D) CaC_2
- E) Ca

13. Melyik sorban vannak olyan vegyületek, amelyek mindegyike vízben oldva hidrolizál?

- A) NH_4Cl , Na_2CO_3 , Na_3PO_4
- B) NH_4Cl , Na_2SO_4 , Na_3PO_4
- C) Na_2SO_4 , Na_2CO_3 , CaCl_2
- D) CaCl_2 , BaBr_2 , Na_3PO_4
- E) CaCl_2 , Na_2CO_3 , Na_3PO_4

14. Mely vegyületek oldatát lehet elegyíteni csapadékkiválás veszélye nélkül?

- A) $\text{NaCl} + \text{AgNO}_3$
- B) $\text{NaCl} + \text{KNO}_3$
- C) $\text{H}_2\text{S} + \text{FeSO}_4$
- D) $\text{CuSO}_4 + \text{NaOH}$
- E) $\text{H}_2\text{SO}_4 + \text{Pb}(\text{NO}_3)_2$

15. Az alábbi anyagok – egy kivételével – sósavval gázfejlődés közben reagálnak. *Melyik a kivétel?*

- A) NaHSO_4
- B) Mg
- C) Na_2SO_3
- D) CaH_2
- E) NaHCO_3

16. *Melyik sorban mélyül a vegyületek színe?*

- A) Zn(OH)_2 , PbI_2 , Fe(OH)_3 , CuS
- B) Zn(OH)_2 , Fe(OH)_3 , PbI_2 , CuS
- C) Zn(OH)_2 , CuS , PbI_2 , Fe(OH)_3 ,
- D) Zn(OH)_2 , CuS , Fe(OH)_3 , PbI_2 ,
- E) Fe(OH)_3 , PbI_2 , Zn(OH)_2 , CuS

17. A vörös színű míniumot a korrózió elleni védelemben használják. *Mi a képlete?*

- A) Fe_3O_4
- B) Pb_3O_4
- C) MnO_2
- D) $\text{CaCO}_3 \cdot \text{MgCO}_3$
- E) PbO_2

18. *Melyik molekulában van legkevesebb oxigénatom?*

- A) maleinsav
- B) szalicilsav
- C) adipinsav
- D) tereftálsav
- E) aszparaginsav

19. *Melyik vegyület reagál a brómos vízzel?*

- A) aceton
- B) ecetsav
- C) hangyasav
- D) kloroform
- E) szén-tetraklorid

20. Melyik reakció végbemeneteléhez nem szükséges katalizátor?

- A) metán hőbontása
- B) acetilén vízaddíciója
- C) toluol brómozása
- D) szacharóz hidrolízise
- E) piridin piperidinné alakítása

II. FELADATSOR

1. feladat

Tekintsük a 17, 18, 19 és 20-as rendszámú elemeket!

a) Írja fel az elemek elektronszerkezetét, állapítsa meg mely elemcsaládok tagjai! Állítsa az elemeket az atomok első ionizációs energiája növekedése szerinti sorrendbe!

b) Melyik elem atomjának a legkisebb a második ionizációs energiája? Válaszát indokolja!

7 pont

2. feladat

Kristályos kalcium-kloridot szeretnénk előállítani úgy, hogy márványporra 10 tömegszázalékos sósavoldatot csepegtetünk, majd a kapott oldatból elforralunk valamennyi vizet.

Hány g vizet kell elpárologatnunk akkor, ha 25 g mészkőből 25 g kristályos sót akarunk kapni?

A $\text{CaCl}_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ -dal szobahőmérsékleten egyensúlyban levő oldat 42,5 tömegszázalékos CaCl_2 -re nézve.

9 pont

3. feladat

Egy kénsav- és egy sósavoldatból keverékeket készítünk. Az első keverék készítésénél a kénsavoldatot és sósavoldat térfogataránya 1: 2 volt, másodiknál éppen ennek a fordítottja.

A második keverék ugyanakkora térfogata 35,7%-al több NaOH-dal semlegesíthető.

Számolja ki az oldatok koncentrációjának arányát!

(Az oldatok keverésekor térfogatváltozás nem lép fel.)

8 pont

4. feladat

Egy oldat vegyesen tartalmaz ezüst-nitrátot és cink-nitrátot. Az oldat 200 cm^3 -ét $0,48 \text{ A}$ áramerősséggel elektrolizáljuk. $0,8992 \text{ g}$ fém leválása után az oldat pH-ja $1,097$ lesz.

Mennyi ideig tartott az elektrolízis, és hány mól ezüst vált ki?

(Az oldat térfogatváltozásától és az elektromos veszteségtől tekintsünk el!)

9 pont

5. feladat

Az ezüst-klorid csapadékképződési reakciójának reakcióhőjét a következőképpen mérjük meg. Kaloriméterbe 17 g ezüst-nitrátból és 83 cm^3 desztillált vízből készült ezüst-nitrát-oldatot töltünk, és megmérjük a hőmérsékletét: $22,4 \text{ }^\circ\text{C}$. Ehhez az oldathoz 10% -os feleslegben ugyanilyen hőmérsékletű 1 mol/dm^3 koncentrációjú ($\rho = 1,016 \text{ g/cm}^3$) HCl-oldatot öntünk. A kapott elegy állandósult hőmérséklete: $29,1 \text{ }^\circ\text{C}$. A reakcióhő számítása során a kapott oldat (benne a csapadék) fajhőjét a víz fajhőjével megegyező értéknek, $4,18 \text{ kJ/kgK}$ -nek vesszük.

Számítsuk ki, hogy hány százalékkal tér el a mérési adatokból számítható, illetve a képződéshőkből kapható reakcióhő egymástól! (Számítsuk ki a mérés százalékos hibáját!)

Képződéshők: $\Delta_k H(\text{AgCl}, \text{sz}) = -127 \text{ kJ/mol}$,
 $\Delta_k H(\text{Ag}^+, \text{aq}) = 106 \text{ kJ/mol}$,
 $\Delta_k H(\text{Cl}^-, \text{aq}) = -168 \text{ kJ/mol}$

$A_r(\text{Ag}) = 108$

10 pont

6. feladat

Egy bronzminta 25 tömegszázalék rezet tartalmaz. A minta forró tömény kénsavval való reakciója során $8,96 \text{ dm}^3$ normál állapotú gáz keletkezik.

Határozzuk meg az ötvözet tömegét, és a bronz alkotóinak anyagmennyiség arányát!

Az ón a következő (kiegészítendő) egyenlet szerint reagál a tömény kénsavval:

$A_r(\text{Cu}) = 63,5$; $A_r(\text{Sn}) = 118,7$; $V_M = 22,41 \text{ dm}^3/\text{mol}$

9 pont

7. feladat

Egy nitrogént és oxigént tartalmazó vegyület egyaránt reakcióba lép nátriummal is és jóddal is. 1 mol vegyület 1 mol nátriummal reagál, és az egyik termék nátrium-nitrát. Mind a két reakcióban kétféle anyag keletkezik.

Ha két azonos tömegű kiindulási anyag közül az egyik minta 0,23 g nátriummal reagál, akkor 0,25 dm³ térfogatú 10⁵ Pa nyomású és 27 °C-os gáz keletkezik, melynek metángázra vonatkoztatott sűrűsége 2,875. A másik minta 2,54 g jóddal reagál és a keletkező gáz szén-monoxid gázra vonatkoztatott sűrűsége: 1.

Határozza meg a kiindulási anyag képletét! Írja fel a két reakcióegyenletet!

($R = 8,314 \text{ J/K} \cdot \text{mol}$)

7 pont

8. feladat

Egy egyértékű telített alkoholt erélyes oxidációnak vetünk alá, melynek során lánchasadás nem következik be. A termék tömege 2,703%-kal kevesebb, mint a kiindulási vegyületé.

Melyik ez az alkohol?

10 pont

9. feladat

Hány mól hidrogéngázt képes Pt-katalizátor mellett addicionálni 49,00 cm³ standardállapotú acetilén-propén gázelegy, ha ugyanekkora anyagmennyiségű elegy elégetésével 3,814 kJ hő keletkezik.

Mekkora az addíció során keletkező gázelegy átlagos moláris tömege és sűrűsége standardállapotban?

Az acetilén moláris égéshője -1300 kJ/mol , a propéné -2059 kJ/mol .

11 pont